

Biskop Tor Singsaas

Visitaforedrag

Grong og Haran menigheter i Namdal prosti

25. november 2012

Vi hadde i går, på lørdag, en opplevelsesrik tur langs Tømmeråsfossen.

Høy himmel, klar luft, - tåkedotter her og der langs fjell- og dalsider. Sola stiger etter hvert og kaster sitt gyldne morgenlys mot de snøkledte fellene. Solstrålene kryper nedover og når dalbunnen, og de kommer til oss etter hvert som vi går. Uendelig vakkert. Fargene er i brunt, grått og grønt. Fossen har en mørk gylden farge der den kaster seg nedover i kåte kast. Den brøler og fråder i de ville strykene, og den «småhumrer og klukker» fornøyd i de små kulpene den er innom. En kan lese både humør og stor dramatik i en foss!

I årtusner har Tømmeråsfossen vært her. Nå r den fikk navnet sitt, vet vi ikke. Det er mennesket som av Gud fikk oppgaven med å sette navn på dyr, fugler, kryp og natur, fortelles det på Bibelens første blad. Og hvor lenge mennesket har bodd her, vet vi vel ikke?

Tømmeråsfossen har kanskje fått sitt navn fordi elva og fossen har vært en «livsstrøm» for folk her i dalen. For skogen og tømmeret har gitt arbeid og inntekt og livsopphold for mange, mange. Tømmeret kastet seg ut i fossen. Rett ofte stoppet det helt opp. For tømmerstokkene viklet og vred seg inn i hverandre, og laget voldsomme tømmerfloker som ikke løsnet av seg selv. Tømmerfløterne, med fare for sitt liv, måtte ut i ville fossen og forsøke å løse opp i flokene. Stor dramatik, som og forfattere har skrevet og diktet omkring og slik levendegjort. Tømmerfløteren var en dalens mange helter. Uten ham hadde mye i livet stoppet helt opp for mange. Tømmerhoggeren hadde felt trærne langt opp i lia. Og hest og kjører hadde under tunge tak og med stort slit fraktet trærne ned til tømmerlunden nede ved elva. Andre karer tok over og veltet stokkene ut i Sanddøla. Stille flyter stokkene nedover elva inntil de kaster seg utover de store fossene i ville kast.

Sanddøla og Namsen har vært livsstrømmer gjennom dalen. Livet i elvene og livet omkring elvene har lagt grunnlaget for menneskene gjennom årtusner.

Vann gir liv, -og vann tar og liv, har vi erfart. Elvene har lagt opp jord, og skapt land. Men har og revet vekk det samme i sin flomdigre villskap. Og liv har gått tapt.

Elvene har gitt «matauk» og inntekter også med den sølvblanke laksen som til og med mennesker fra land langt borte fra kom hit for å få del i. «The Queen of the River» - «Dronningelva» kaller Ola Hjulstad Namsen i en av sine mange bøker om folket og livet i Namdalen.

Tømmeråsfossen har gravd seg ned i fjellet. Den har på en måte alltid vært der. Den, sammen med fjellene, minner oss om evigheten. Sanddøla og Namsen er bilder på den livsstrøm som flyter gjennom tidene. - Mennesker kommer inn i tiden, -og går ut av den. Vi har av alle av Herren fått vår tid på jorda., - blitt en del av denne livsstrømmen. Vi her har fått ei tid sammen, - «som er den rette for oss», - som Haldis Moren Vesaas sier i et dikt om sin «go`far» Sven Moren. Vi har fått livet av

Herren. Og han har gitt oss til hverandre – og han har gitt oss å leve her samtidig. Da handler det om å la denne tida bli den rette tida for oss, - sammen.

En tradisjonsstrøm går også gjennom folket. Det er floker i livet, som når tømmeret går seg fullstendig fast i fossen. Vi leter etter en hjelper i livet som kan bistå oss i å løse opp i flokene. Her har fortellingene om Jesus Kristus kommet til oss som fortellinger som gir håp om frelse, frigjøring og oppreisning til nytt liv. Når maktene og kreftene i livet har frådet rundt oss som en vill foss, har Jesus Kristus kommet ut til oss, og mot oss i villskapen, for å være der sammen med oss. Han har kommet til oss når våre egne livsfortellinger har vært preget av nederlag, litenhet og uverdighet.

I evangeliefortellingene får vi høre at vi alle er medsendt en hellighet,-at vi er skapt i Guds bilde. Han som har skapt oss, og som elsker oss gjennom alt, er her for å lete oss opp og gi oss verdigheten tilbake som mennesker.

«Av jord er du kommet,- til jord skal du bli, men av jorden skal du gjenoppstå» blir det sagt ved vår grav; - håpets ord knyttet til den oppstandne Jesus Kristus. Hver dag blir det hvisket inn i våre liv; i dag skal du ta imot det nye livet som kommer mot deg, - gitt deg av Gud. Møt ditt medmenneske i åpenhet og tillit! Vit at mye av livet kommer til deg på denne måten.

En tradisjonsstrøm går gjennom folket i Namdalen. En livsstrøm knyttet til kirke og kristendom. En livsstrøm lik Namsen og Sanddøla gjennom dalen. En søker til kirka når livet floker seg til. En vet hvor en skal gå når alt stopper opp. Vi så det 22.juli i 2011. Men vi ser det rett ofte gjennom hele året. Hvem andre enn deg Herre, kan vi gå til når alt håp er ute? Det er viktig å fortelle Jesusfortellingene om igjen og om igjen. For de skaper håp og liv. Og hver ny generasjon må kristnes på ny. Stilner fortellingene, så stopper livsstrømmen opp, - da tørker den inn, og det «er ikke vann til å løse flokene» - for å være i «bildet om fossen og elvene».

Fortellingene om Jesus Kristus er fortellinger om gleden over å ha fått liv – påminnelse om at det er en som har gitt oss livet. Og han glemmer oss ikke. For han elsker oss gjennom alt. Han ville at vi alle skulle bli til, -være et menneske. « At være til, - er at være elsket» sier en dansk religionsfilosof Rudolf Arendt.

Vi vil nå gå inn på noen utvalgte tema som vi har hatt til vurdering under visitasen. Jeg viser ellers til protokollen som utarbeides når det gjelder totaliteten i visitasen. Denne vil foreligge som offentlig dokument om noen uker.

Rapporter

Til visitasen er det blitt utarbeidet 3 rapporter. Soknepresten har hatt hovedansvar for utforming av rapporten fra Grong kirkelige råd med vekt på menighetsarbeidet. Mens kirkevergen har hatt hovedansvaret for å utforme rapporten om rådets fellesrådsoppgaver. Prosten i Namdal har en rapport om kirkenes og kirkegårdenes tilstand, samt kontor- og administrasjons-/forvaltningsforhold. Disse rapportene har vært utgangspunkt for vårt arbeid under visitasen. Alle disse blir vedlagt protokollen som blir utarbeidet i forbindelse med visitasen, og som danner grunnlag for oppfølginga etter visitasen.

Disse rapportene vil være viktige arbeidsredskap for menighetsrådet/fellesrådet i det videre arbeid framover. De tegner et godt bilde av situasjonen i dag, samt ser framover mht rådets arbeid.

Møte med Grong kirkelige råd

Vi hadde et engasjerende møte med Grong kirkelige råd. Rådet er felles menighetsråd og fellesråd for Grong og Haran sokn.

Hovedtema for møtet ble gudstjenesten. Vi har hatt en bekymringsfull nedgang i gudstjenestebesøket i Nidaros bispedømme de siste 10 år. Dette er en trend vi ønsker å snu. Men det er viktig å finne ut hva dette skyldes? Vi har i bispedømmet startet en bred gjennomgang for å se hva grunnene kan være. Men i dette må vi og huske at kirka har en meget bred kontaktflate også ut over selve gudstjenestelivet, som først og fremst er knyttet til søndagen.

Men gudstjenestelivet er det viktigste i menigheten.

Og menighetsrådet har nå fått et hovedansvar for gudstjenestelivet i menighetene, ved siden av soknepresten.

Møtet med menighetsrådet konsentrerte seg særlig om arbeidet med den nye gudstjenesteordningen som innføres nå 1. søndag i advent. Den inneholder 3 hovedkriterier; stedegengjørelse, fleksibilitet, involvering og et 4. kriterium som vi og legger stor vekt på i Nidaros bispedømme; gjenkjennelse. I møtet med menighetsrådet drøftet vi særlig hvordan vi skal involvere flere i gudstjenesten. Folk kommer til kirka når de har en grunn til å komme. Spørsmålet ble; hvordan gi menighetsleddene mange grunner til å komme? Vi samtalte om; « Hva må til i gudstjenesten for at du selv frivillig skal gå til gudstjeneste?» Hvilke kvaliteter må gudstjenesten ha? Vi har gode grunner til å tenke gudstjenesten ut fra våre egne ønsker. Det er en god måte å arbeide på. For da blir gudstjenesten nær for en selv. Og slik ganske sikkert også for andre. Et menighetsråd skal tenke at det skal representere alle i menigheten. Men da er det lurt å begynne å tenke ut fra seg selv.

Menighetsrådet vil arbeide videre med disse sentrale spørsmålene. For dette er et kontinuerlig arbeid i rådet etter at menighetsrådet har fått en så sentral rolle i menighetens gudstjenesteliv.

Det ble dessuten påpekt at menighetsrådet må få på plass innen rimelig tid;

- Ny gudstjenesteordning for menighetene
- Utarbeide plan for diakoni i menighetene
- Utarbeide plan for konfirmanttiden

Grong kirkelig råd er også fellesråd:

Det er vakre kirker og kirkegårder i Grong og Haran. Gløshaugen kirke er en liten perle.

Fellesrådet må i forståelse med Grong kommune sørge for at det foreligger en egen investeringsplan for kirkene og kirkegårdene. Fellesrådet utfordres til å få faste rutiner med Grong kommune i budsjettarbeidet. Fellesrådet er en egen juridisk person som skal ha direkte kontakt med politisk ledelse for å kunne fremme sine behov for investeringer og drift av kirker og kirkegårder. Det er viktig at det settes opp en forutsigbar plan for denne samhandlingen med kommunen.

Rapportene fra menighetsråd og fellesråd viser et meget jevnt og godt arbeid i menighetene. Gudstjenestelivet er en utfordring. Jeg vil berømme soknepresten for hennes store omsorg og omtanke for menighetene. Hun gjør en meget trofast og solid tjeneste. Mye av det en prest gjør er usynlig. Og slik skal det være. For prestens arbeid er knyttet til enkeltmennesker, og ofte taushetsbelagt. Jeg er betatt over det arbeid som gjøres av prest og enkeltmennesker i menigheten for mennesker som bor i asyl i bygda. Arbeidet med barn som «ministranter» i gudstjenesten er også spennende, og som gjerne kan få større oppmerksomhet av flere enn de som står i dette arbeidet. Det er en flott måte å arbeide med barn i gudstjenesten på.

Møte med ansatte

De ansatte er menighetens viktigste ressurs. De må vi ta godt vare på. Og det blir gjort her.

Jeg merker meg at det er et godt samarbeidsklima i staben. God motivasjon.

Kirkevergen er en av de viktigste stillingene i menighetene, som skal arbeide for gode rammevilkår for menighetsråd og ansatte. Og kirkevergen i Grong og Haran gjør et godt arbeid. Hun representerer en verdifull kontinuitet. Vi samtalte om at det er viktig med gode arbeidsplaner. Nå synes det som om alle har en stor selvstendighet innenfor sine stillinger. Og det er positivt motiverende, og slik synes det som alle forvalter denne selvstendigheten på en god måte innenfor sine stillinger.

Jeg vil i tillegg fremheve medarbeidersamtalen som et godt og nødvendig «arbeidsverktøy» i relasjonen mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Jeg forutsetter at årlige medarbeidersamtaler blir gjennomført.

Møte med skoler

a) Ungdomsskolen

Det var et friskt og engasjerende møte med ungdomsskolen. Elevene stilte mange gode spørsmål om livet og troen. Det var tydelig at det hadde vært samtaler i klassene om hvilke spørsmål en skulle stille. Dette må ha vært gode samtaler som har vært med på å skjerpe interessen for disse temaene som ble tatt opp i selve møtet. For elevene var meget godt forberedt, og forsamlingen var lydhør og konsentrerte. En flott opplevelse.

b) Namdal folkehøgskole

Møtet med Namdal folkehøgskole ble om mulig enda mer intenst. Vi ble mottatt med stor oppmerksomhet og gjestfrihet. Elevene her stilte også spørsmål. Men møtet fikk preg av en stor samtale hvor mange deltok om viktige eksistensielle spørsmål i livet; om tvil og tro, om Gud finnes eller ikke, om krig og fred, rettferdighet og grenseoverskridende adferd osv. Og til sist endte vi opp i tanker omkring kjærlighetens store mysterium i tilværelsen. Dette var unge mennesker som lever tett på livet og de store eksistensielle spørsmål i livet. Dette var en stor opplevelse, men og svært krevende og utfordrende.

Møte med lærerne

Møtet med lærerne er viktige møter. Samarbeidet mellom kirke og skole i Grong og Haran er godt. Her gjør sokneprest og hennes medarbeidere et godt arbeid. Det er viktig at kirka har et respektfullt samarbeid med skolen. Skolen har sine grenser mht formidling av kunnskap om religion, som ikke skal være direkte religionsutøvelse. Kirkens formidling i skolen skal være kunnskapsorientert om kristen tro og tradisjon. Dette er selvsagt en krevende grenseoppgang som fordrer at lærer og prest har gode samarbeidsrelasjoner.

Møtet med lærerne gikk inn på samarbeidet mellom kirke og skole og ikke minst i en felles oppgave med å formidle verdier. Kirka representert ved soknepresten er en særdeles viktig ressurs for skolen, ikke minst fordi kirka har livssyns-/verdi- og religionskompetanse som det er nyttig for skolen å få tilgang på. Skolen er en kontinuerlig verdiformidler, - kanskje den viktigste vi har i våre lokalsamfunn. Derfor er det så viktig at kirka med soknepresten er til stede i skolesamfunnet med sin kompetanse.

Møte med Næringslivet

Vi hadde møter med kommunens næringsliv, bla med besøk hos Grongmelk og Grong gårdsmat. Spennende og lærerike besøk for oss. Imponerende engasjement og stor kompetanse innenfor sitt fagfelt fikk vi innsikt i.

Vi deltok også på frokostmøte i regi av Næringsforeningen. Der ble vi orientert om de utfordringer og oppgaver næringslivet i Grong står overfor til daglig. En hadde et ønske om at Grong med sin rike natur med mange opplevelser skulle makte å tiltrekke seg turister i større grad. Altfor mange reiser gjennom bygda uten å stoppe.

Søren Hjorth og jeg har en fersk idè som vi her og nå vil levere;

Da vi gikk oppover langs Tømmerfossen, passerte vi jernbanebrua til den nedlagte Namsosbanen. Vi gikk ut på brua, og hadde en spennende opplevelse da vi stod rett over den frådende og ville fossen. Helt spesielt var det å være nesten oppi all villskapen. Dette er jo en turistattraksjon!! Enn om dere legger tak over brua og kler den med glass på sidene, så blir dette et glasshus som kan benyttes til mye i turistøyemed. Det kan for eksempel åpnes kafè her i turistssessongen. Og andre vil sikkert kunne ha andre og enda mer «ville» idèer. Denne idèen er helt gratis. Men den er muligens ikke så realiserbar, -mer en morsomhet i et fattig forsøk på å være kreativ? Det var i alle fall «artige refleksjoner» Søren og jeg gjorde oss etter møtet med næringsforeningen, og bekymringene for å få flere turister til å stoppe på i Grong.

Møte med Grong kommune

Takk for et godt møte med Grong kommune.

Det er meget gode relasjoner mellom kommune og menigheter. Jeg vil understreke viktigheten av faste årlige budsjettmøter mellom Grong kommune og Grong kirkelige råd på politisk nivå. Ellers må dere fastholde den jevnlige gode samarbeidsrelasjonen som er etablert mellom kirkeverge og

kommunens administrasjon v/ rådmannen. Som nevnt er det viktig å få på plass gode planverk både for kirker og kirkegårder mht investeringer, langsiktige som kortsiktig.

Takk

Takk for en god visitas med stor gjestfrihet. Takk til sokneprest Inger Fredrikke Trapnes for en godt forberedt og gjennomført visitas. Likeså til kirkeverge Mildrid Haugdal som også har lagt ned et stort arbeid i visitasen. Takk til Grong kirkelige råd v/ leder Audun S. Fiskum. Medlemmene i menighetsrådene legger ned et verdifullt arbeid på sin fritid. Takk til alle ansatte, trosopplærer, kirketjenere og kantor. Takk til alle frivillige som deltar i menighetene og ellers i lokalsamfunnet. Dette frivillighetsarbeid betyr uendelig mye i ethvert lokalsamfunn. Det er med på å skape mye trivsel og god livskvalitet.

En stor takk til Grong kommune v/ ordfører Skjalg Åkerøy. Grong har vist oss stor gjestfrihet. Over alt har vi møtt åpne dører, hos den kommunale ledelse, i skolene, sykehjem, hos næringslivet og blant folk flest.

Til sist en stor takk til prost Inge Torset som er en meget verdifull medarbeider i Namdal prosti. Hans gode dømmekraft og kunnskaper om folk og menigheter i prostiet er uvurderlig. Takk også til rådgiver Søren Hjorth som har ført protokollen, og som er en inspirerende og god medarbeider, også i visitasene.

Dette har virkelig vært innholdsrike dager fylt av mye glede og takknemlighet.

Gud velsigne Grong og Haran menigheter.